

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 9So/127/2015  
Identifikačné číslo spisu: 7014201309  
Dátum vydania rozhodnutia: 26.04.2017  
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7014201309.2

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančenika v právnej veci navrhovateľa: P. F. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom M. 3, J., zastúpená JUDr. Erikou Simanovou, advokátkou so sídlom Akademia Hronca 9, Rožňava, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul.29.augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30.01.2015, č.k. 1Sd/74/2014-24, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 30.01.2015, č.k. 1Sd/74/2014-24, v znení opravného uznesenia z 30.03.2015, č.k. 1Sd/74/2014-41, m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 14.10.2014 v spojení s rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X z 24.11.2014 z r u š u j e a vec vracia odporkyňi na ďalšie konanie.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi k rukám jeho právnej zástupkyne, JUDr. Eriky Simanovej, náhradu trov právneho zastúpenia 435,28 €, do tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

### Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 30.01.2015 v znení opravného uznesenia z 30.03.2015 potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 14.10.2014 v spojení s rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X z 24.11.2014 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) a navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

Preskúmaným rozhodnutím odporkyňa podľa § 60, § 65, § 255 a § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“), zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku s odôvodnením, že ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku 62 rokov nezískal potrebnú dobu 15 rokov dôchodkového poistenia, keď získal iba 12 rokov a 200 dní obdobia dôchodkového poistenia; do obdobia dôchodkového poistenia odporkyňa s poukázaním na ustanovenia § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2002 Z.z. nezapočítala obdobie od 01.02.1981 do 31.12.2013 z dôvodu, že toto obdobie, hodnotené ako obdobie služobného pomeru v Hasičskom a záchranárskom zbore, navrhovateľ získal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa

zákona č. 328/2002 Z.z. a preto sa nepovažuje za obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z.z.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal preukázané, že navrhovateľovi bola na vznik nároku na výsluhový dôchodok zhodnotená doba od 01.02.1981 do 31.12.2013, z toho od 01.02.1981 do 31.12.1988 v II. pracovnej kategórii, preto nesplnil podmienky pre zníženie dôchodkového veku podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. v spojení s § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. Podľa potvrdenia Ministerstva vnútra SR č.SPOU-OSZ-47939-1/2014-VZ z 25.02.2014 mu bol od 01.01.2014 priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z., preto nesplnil podmienky podľa § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. na hodnotenie tohto obdobia ako obdobia dôchodkového poistenia. Pokiaľ sa navrhovateľ domáhal postupu v intenciách rozsudku najvyššieho súd sp.zn. 7So/138/2011 z 15.08.2012, túto námietku krajský súd nepovažoval za dôvodnú, lebo tam uvedený účastník konania bol zaradený do I. kategórie funkcií.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že súd svoje rozhodnutie nedostatočne právne odôvodnil, najmä sa nevyporiadal s jeho námietkou, že odpracoval viac ako 45 rokov a súbeh dôchodkov z dvoch systémov nie je vylúčený. Dostáva výsluhový dôchodok za odpracovaných 32 rokov a 342 dní, takže nemá zhodnotených 12 rokov a 200 dní. V zmysle doterajšej judikatúry najvyššieho súdu (rozsudky 7So/138/2011, 9So/138/2011) priznanie výsluhového dôchodku nevyklučuje, aby obdobie výkonu služby bolo považované aj za obdobie dôchodkového poistenia s tým, že výška starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia by sa krátila v súlade s čl. 33 ods.2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č.128), uverejneného pod č. 416/1991 Zb.

Z uvedených dôvodov žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, preskúmané rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Súčasne žiadal priznať mu náhradu trov konania z titulu trov právneho zastúpenia v celkovej výške 347,78 eur.

Odporkyňa v stručnom vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Z dôvodovej správy k zákonu č. 519/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/2002 s účinnosťou od 01.01.2008 vyplýva, že účelom predkladaného návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon č. 328/2002 Z.z."), je zahrnúť do osobitného systému sociálneho zabezpečenia príslušníkov Policajného zboru, Železničnej polície, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, colníkov a príslušníkov ozbrojených síl aj príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a Horskej záchrannej služby (ďalej len "hasič"). Vykonávanie činností hasičov v služobnom pomere je svojou charakteristikou i priebehom analogické služobnému pomeru príslušníkov ozbrojených zborov a ozbrojených síl a má rovnaké alebo veľmi podobné sociálne dopady na hasičov a príslušníkov ich rodín.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp.zn. 7So/138/2012 z 15.08.2012 konštatoval:

„Z právnych úprav, týkajúcich sa sociálneho poistenia alebo zabezpečenia rôznych skupín poistencov jednoznačne vyplýva, že všeobecný systém sociálneho poistenia a osobitný systém sociálneho poistenia (zabezpečenia príslušníkov ozbrojených zborov) sú založené na základe hodnotenia dôb poistenia (zamestnania) pre dávky dôchodkového poistenia.

Kým zákon o sociálnom poistení upravuje nároky poistencov zo všeobecného systému sociálneho poistenia a jeho cieľom je zabezpečiť, aby doby poistenia boli poistencovi pre vznik nároku na dávky podmienené dosiahnutím veku alebo v dôsledku jeho nepriaznivého zdravotného stavu boli riadne zohľadnené, osobitné právne úpravy, používané v osobitnom systéme sociálneho poistenia obsahujú len úpravu, ktorá zabezpečuje užší okruh dávok dôchodkového poistenia a zohľadňuje ako dobu poistenia iba dobu výkonu služby (prípadne náhradnú dobu výkonu služby). Osobitný systém poistenia príslušníkov ozbrojených zborov neobsahuje úpravu starobných dôchodkov, sirotských a vdovských dôchodkov, ktoré by zohľadňovali dobu ich poistenia v celom rozsahu, a to aj v civilnom zamestnaní, ale obsahuje len úpravu výsluhových dôchodkov, sirotských výsluhových dôchodkov, vdovských výsluhových dôchodkov a invalidných výsluhových dôchodkov, ktoré sú založené len na hodnotení doby služby poistenca a vôbec nehodnotí dobu poistenia, ktorú poistenci získali vo všeobecnom systéme. V dôsledku tejto skutočnosti potom vychádza záver, že pre poistenci osobitného systému sociálneho zabezpečenia sú vylúčení z pôsobnosti zákona o sociálnom poistení len v rozsahu, zodpovedajúcom dobe poistenia v osobitnom systéme (s výnimkou prípadov podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, ktorým sa pre nárok na tieto dávky hodnotí aj so započítaním doby služby v ozbrojených silách v celom rozsahu), ale nie v časti, upravujúcej nárok na starobný, predčasný starobný, invalidný, sirotský, vdovský alebo vdovecký dôchodok.

V dôsledku súbežného uplatňovania týchto systémov tak nesprávnym a výlučne gramatickým výkladom zákona dochádza k diskriminácii poistencov osobitného systému, lebo odporkyňa im niektoré doby poistenia nehodnotí vôbec, alebo im ich hodnotenie odsúva a aj mení podmienky alebo odníma výhody, poskytované poistencom v osobitnom systéme sociálneho poistenia.

Takýto postup, pri ktorom sa nehodnotia príslušníkom ozbrojených zborov v čase vzniku nároku na výsluhovú dávku všetky doby poistenia, však právna úprava, pri ktorej došlo k odčleneniu dôchodkového zabezpečenia príslušníkov ozbrojených zborov do osobitného systému nemala za cieľ. Svedčí o tom aj znenie § 274 zákona o sociálnom poistení, upravujúce zachovanie nárokov, vyplývajúcich zo zaradenia zamestnaní do zvýhodnených pracovných kategórií.

Nová právna úprava, obsiahnutá v zákone o sociálnom poistení tiež nemala za cieľ vylúčiť tieto zvýhodnenia a vyžadovať, aby zvýhodnené zamestnanie znemožnilo pri posudzovaní vzniku nároku na dávku podľa zákona o sociálnom poistení zohľadniť celú dobu poistenia (bez ohľadu na skutočnosť, v ktorom systéme ju poistenec získal) a vyžadovať od zamestnanca nadobudnutie doby poistenia výlučne podľa ustanovení zákona o sociálnom poistení vo všeobecnom systéme tak, akoby poistenec bol poistený výlučne len za podmienok, uvedených v zákone o sociálnom poistení, pričom tieto podmienky sú stanovené pre iné kategórie zamestnaní a akoby v ostatnom období nebol poistený vôbec.

Absolútne vylúčenie hodnotenia doby poistenia zo všeobecného systému u tých poistencov, ktorí získali dávky dôchodkového poistenia (zabezpečenia) v inom systéme sociálneho poistenia a nie v systéme všeobecnom, má za následok horšie zaobchádzanie s nimi, ako s poistencami, ktorí sú poistení v zahraničných systémoch sociálneho poistenia a u ktorých samotná poisťovňa vôbec nepochybuje o spôsobe výpočtu ich dôchodkových dávok spôsobom, krátenia ktorý zabezpečuje primerané poistné plnenie za obdobia, v ktorých boli poistení na Slovensku po zohľadnení dôb poistenia v iných systémoch. Správne by preto odporkyňa mala pri rozhodovaní o nárokoch poistencov, ktorým bola priznaná niektorá z dávok výsluhového zabezpečenia poistencov osobitného systému najprv vypočítať teoretickú výšku dôchodku, ktorá by im patrila vtedy, ak by všetky doby poistenia získali vo všeobecnom systéme (samozrejme pri zachovaní výhod z preferovaných zamestnaní, teda napr. pri skoršom odchode do dôchodku), následne vypočítať teoretickú výšku dôchodku, ktorá by im patrila po zhodnotení doby poistenia v osobitnom systéme a odpočítať ju od teoretickej výšky dôchodku, vypočítanej pri zohľadnení celej doby poistenia a až takto vypočítaná dávka môže zachovať všetky oprávnené nároky uvedených poistencov osobitného systému a nebude poškodzovať odporkyňu."

Z citovaného rozsudku ani z ustálenej judikatúry najvyššieho súdu nevyplýva, že by sa postup podľa

Dohovoru č. 128 mal týkať len poistencov, ktorí službu, hodnotenej pre nárok na výsluhový dôchodok vykonávali v I. a II. kategórii funkcií.

Výkon služby v I. a II. kategórii funkcií má význam len z hľadiska možného nižšieho dôchodkového veku. Keďže navrhovateľ ku dňu XX.XX.XXXX, od ktorého žiadal priznať starobný dôchodok, dovŕšil dôchodkový vek 62 rokov podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., pričom v súhrne dôb poistenia hodnoteného v osobitnom systéme a všeobecnom systéme získal celkovo viac ako 15 rokov, je odporkyňa mala tieto obdobia v celom rozsahu hodnotiť pre zistenie tzv. teoretickej výšky starobného dôchodku a následne postupovať čl.33 ods. 2 Dohovoru č. 128.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne nie je v súlade so zákonom. Rozsudok krajského súdu z toho dôvodu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie, v ktorom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu.

O trovách konania odvolací súd rozhodol vzhľadom na úspech navrhovateľa v konaní podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1, § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p.

Navrhovateľovi priznal náhradu trov konania z titulu poskytnutej právnej služby advokáta v celkovej výške 435,28 € podľa jeho vyúčtovania, a to za 2 úkony v oku 2014 (prevzatie a príprava zastúpenia + podanie opravného prostriedku) 2x 61,87 €, režijný paušál 2x 8,04 €, za 2 úkony v roku 2015 (účasť na pojednávaní a podanie odvolania) 2x 64,53 € a režijný paušál 2x 8,39 €, cestovné 40,14 € na pojednávanie krajského súdu z Rožňavy do Košíc a späť (136 km x 0,295 €, pri spotrebe 8,5 l/km a cene pohonných hmôt 1,319 €/l) a náhradu za stratu času 53,60 € za 4 polhodiny x 13,40 €.

Priznanú náhradu trov konania je odporkyňa povinná zaplatiť do rúk právnej zástupkyne navrhovateľa v lehote tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.